

One of the key features of NPM in Kazakhstan has been the introduction of performance-based budgeting, which ties funding to the achievement of specific performance targets. This has led to a greater focus on results and accountability, and has helped to improve the quality of public services.

However, the implementation of NPM in Kazakhstan has not been without its challenges. There have been concerns about the potential negative impacts of NPM on the quality of public services, particularly in areas such as health and education. Additionally, some critics have argued that the emphasis on market principles has led to a greater focus on financial outcomes, rather than on the needs and well-being of citizens.

Overall, the introduction of NPM in Kazakhstan has been an ongoing process, and its effectiveness in improving the quality and efficiency of public services is still being evaluated.

References:

1. Аубакирова Г.М., Исатаева Ф.М. Модернизация системы государственного управления Республики Казахстан // Экономика, предпринимательство и право. – 2021. – Том 11. – № 4.
2. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/U2000000407/history>

Үкітай Д.А., 3 курс студенті (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
 Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Ескерова З.А.

ҚАЗАҚСТАНДА ЖАҢА МЕМЛЕКЕТТІК МЕНЕДЖМЕНТ

Қазақстанда қоғамның әлеуметтік-саяси және экономикалық негіздерінің трансформациясы мемлекеттік саяси-әкімшілік жүйенің нарықтық бағдары мен бірегейлігін айқындады. Сыртқы ортаның динамизмі мен болжамсыздығынан туындаған қоғам қауіпсіздігіне өсіп келе жатқан қауіп- қатерлер мемлекеттік басқарудың жаңа моделін әзірлеу қажеттілігін тудырды. Тиімділік неғұрлым жоғары болса, соғұрлым көп болады азаматтардың мемлекетке деген сенімі, қоғамдағы саяси тұрақтылық соғұрлым жоғары болады.

2022 жылғы Дүниежүзілік банк ұйымы жариялаған «Мемлекеттік басқару индикаторлары»(Worldwide Government Indicators) есебіне сәйкес 200-ден астам ел арасында рейтингте Қазақстан «Мемлекеттік басқарудың тиімділігі» көрсеткіші бойынша 79-ші орынға ие болып, өз позициясын жақсартты. Ол толықтай сурет 1 көрсетілген.

Сурет 1. Қазақстанның мемлекеттік басқару индикаторлары, 2022 ж

Жалпы айтқанда, еліміздің мемлекеттік басқару сапасының индикаторларының 2 көрсеткіші бойынша нәтижелерді жақсартты (Кесте 2).

Суретте көріп отырғанымыздай, 6 жиынтық көрсеткіштен алынған зерттеулер Қазақстан 2 көрсеткіш бойынша нәтижелерді жақсартты және 4 көрсеткіш бойынша нашарлады. Жалпы барлық көрсеткіштер бойынша оң нәтиже болу үшін ең алдымен мемлекеттің басқару жүйесінің бағытын өзгерту керек. Осыған байланысты биыл мемлекеттік басқару жүйесі бағытын өзгерістен енгізіліп, жаңа мемлекеттік менеджмент «Адамдарға бағдарланған» мемлекеттік басқарудың жаңа моделін қалыптастырылуда.

Кесте 1

Мемлекеттік басқару сапасының индикаторлары бойынша Қазақстанның нәтижелері

№	Мемлекеттік басқару сапасының индикаторлары	WGI 2019	WGI 2020	WGI 2021	WGI 2022

1	Халықтың пікірін есепке алу және мемлекеттік органдардың есептілігі	14.01	14.49	15.94	18.84
2	Саяси тұрақтылық және зорлық-зомбылықтың болмауы	44.81	41.04	38.68	37.74
3	Мемлекеттік басқарудың тиімділігі	52.88	56.25	58.17	57.21
4	Заңнаманың сапасы	60.10	61.54	57.69	56.25
5	Заңның үстемдігі	34.13	33.65	36.54	34.13
6	Сыбайлас жемқорлықты бақылау	38.94	46.63	42.31	48.08

Қайнар көзі: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/>

Мемлекеттік басқарудың сервистік және "адамға бағдарланған" моделін құруды көздейтін мақсаттарына қол жеткізу үшін:

- клиентке бағдарланған және ашық мемлекеттік аппаратты қалыптастыру;
- стратегиялық және бюджеттік жоспарлау, сондай-ақ реформалар жүргізу тәсілдерін жетілдіру;
- оңтайлы және тиімді мемлекеттік аппаратты қалыптастыру;
- азаматтардың қажеттіліктері негізінде проактивті мемлекеттік көрсетілетін қызметтерге көшу;
- адами ресурстар сапасын жақсарту және мемлекеттік аппаратты кәсібилендіру;
- тиімді, оңтайлы және транспарентті квазимемлекеттік секторды қалыптастыру;
- жергілікті өзін-өзі басқаруды одан әрі жетілдіру;
- бизнестің дамуына қолайлы жағдайлар жасау;
- мемлекеттің сервистік моделін құру үшін сот жүйесі мен әкімшілендіруді, сондай-ақ құқық қорғау жүйесін трансформациялау міндеттерін іске асыру қажет.

Аталған іс - шаралар мемлекеттік басқару саласындағы қатынастарды кешенді түрде қайта құруды қамтамасыз етеді, оның ашықтығы, жариялылығы, демократиялылығы үшін жаңа жағдайлар жасайды.

Әдебиеттер

4. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы «Әділетті мемлекет, Біртұтас ұлт, Берекелі қоғам» Ақорда, 01.09.2022ж

5. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқаруды дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы, 2021 ж

6. <https://info.worldbank.org/governance/wgi/>

Ұзақбай С.Е. 2 курс (Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)

Ғылыми жетекші – э.ғ.м., Баткеева Д.Р.

ЦИФРЛАНДЫРУ - МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСİNДЕГІ БІЛІМ БЕРУДІҢ ЖАҢА ӨЗЕКТІ БАҒЫТЫ

Цифрлы экономика - бұл әлемнің көптеген мемлекетінің ұлттық экономикасының тиімділігін және табысын арттыру кезінде көптеген табыстарға, жетістіктерге жету жолын жеңілдетіп, оңтайландыруда. Соңғы онжылдықта әлем экономикасы жаңа форматқа көшіп жатыр, оны қалыптастыруда цифрлы технологиялар басты құралға айналып, маңызды рөл атқаруда. Сонымен қатар цифрлы экономика – бұл сандық ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалануға негізделген экономикалық, әлеуметтік және мәдени қатынастар жүйесі болыпта табылады. Бүгінгі таңда цифрлы экономиканың қажеттілігі және оған деген сұраныс күннен күнге артауда. Себебі шұғыл өзгеретін нарықта инновацияға тез бейім-деледі және әлемдік интеграцияға оңтайлана кіре алатындығында. Экономикадағы, қоғамдағы және, әрине, білім берудегі процестер мен технологиялардың цифрлық трансформациясы — бұл факт. Жаңа шындық. Өмірдің барлық салаларын бағындырады, құпиялылықты өткеннің елесіне айналдырады, мәртебелерді, шекаралар мен қашықтықтарды толығымен бұлдыратады адамдар арасында уақытты "қысады", кез-келген адамға қол жетімді етеді оқыту, жұмыс істеу, демалу үшін ақпарат.

Инклюзивті өсу-бұл өмір сүру сапасын жақсарту және ел халқының барлық топтарының